

РЕШЕНИЕ

№ 299

гр.София, 15.08.2023г.

Върховният касационен съд на Република България, второ наказателно отделение, в открито съдебно заседание на двадесет и трети юни две хиляди двадесет и трета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Петя Шишкова
ЧЛЕНОВЕ: Милена Панева
Петя Колева

в присъствието на секретаря Илияна Рангелова и прокурора от ВКП Кирил Иванов, като разгледа докладваното от съдия Шишкова КНД № 329 по описа за 2023г., за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.346, т.1 от НПК.

Образувано е по повод на жалба от подсъдимия Г. С. Г. чрез защитника му срещу решение № 399 от 20.12.2022г., постановено по ВНОХД № 840/22г. по описа на Софийски апелативен съд. С атакувания съдебен акт е потвърдена присъда № 18 от 17.06.2022г. по НОХД № 117/20г. на Софийски окръжен съд, като Г. е признат за виновен в това, че на 18.05.2018г. в [населено място], при управление на МПС - лек автомобил марка „Фолксваген“, модел „Голф“, с ДК [рег.номер на МПС], нарушил правилата за движение - чл.77, ал.1 от ППЗДвП и по непредпазливост причинила смъртта на К. Б. Г., като деянието е осъществено след употреба на наркотични вещества и подсъдимият е избягал от местопроизшествието, поради което и на основание чл.343, ал.3, б.„б“, вр. ал.1, б.„в“, вр. чл.342, ал.1, вр. чл.58а, ал.1 от НК е осъден на лишаване от свобода за срок от шест години при първоначален общ режим на изтърпяване на наказанието. Лишен е от правоуправление за шест години. Приспаднато е времето на задържане и са му възложени направените по делото разnosки.

В жалбата са релевирани всички касационни основания по чл.348, ал.1от НПК. Иска се отмяна на решението и връщане на делото за ново разглеждане, алтернативно, намаляване на наказанието с приложение на чл.55 от НК, като се твърди, че съдът е допуснал процесуални и материалноправни нарушения при събиране и оценка на относимите към санкцията доказателства. Възражава се срещу отказа на съда да приеме писмено доказателство за психическото състояние на подсъдимия, срещу недооценяването на причината, поради която Г. е напуснал местопроизшествието и неотчитане на съпричиняването от страна на св.С.. Според касатора, след като втората инстанция е отхвърлила някои от възприетите като отегчава обстоятелства от първостепенния съд, е следвало да смекчи наказанието.

В съдебно заседание защитниците поддържат жалбата.

Представителят на ВКП изразява становище, че решението следва да бъде оставено в сила.

Самият подсъдим изразява съжаление за извършеното и моли за по-леко наказание.

Върховният касационен съд, след като се запозна с доводите на страните, и извърши проверка в пределите по чл.347, ал.1 от НПК, намери следното:

Съдебното следствие пред първата инстанция е проведено по реда на гл. XXVII от НПК, като Г. е признал изцяло фактите по обвинителния акт. Съдът е изпълнил задължението си да се убеди, че подсъдимият е запознат с процесуалните последици от изявлението си, и че признанието се подкрепя от надлежно събрани доказателства, след което е одобрил съгласието да не се събират доказателства за признатите факти.

Пред ВКС се прави оплакване, че отхвърляйки представените документи и възраженията на защитата, апелативният съд е приложил незаконосъобразно особените правила на съкратеното съдебно следствие. Подобно процесуално нарушение не се установява. Изложеното в жалбата разбиране, за съществуване на принципна възможност за събиране на нови доказателства и за възприемане на различна правна оценка от тази на прокуратурата на признатите факти е правилно. Регламентираната забрана обхваща фактите по обвинението, а това са изложените в обвинителния акт обстоятелства, които са включени в предмета на доказване по чл. 102 от НПК. Недопустимо е събирането на доказателства, които са в противоречие с тях и ги опровергават, но няма пречка да бъдат установявани допълнителни обстоятелства, или признатите факти да бъдат интерпретирани различно. Касационната проверка констатира, че въззивният съд се е съобразил с тези постановки и е приложил правилно процесуалния закон. Упражнявайки контрол върху действията на Софийски окръжен съд, не го е упрекнал за събирането на допълнителни писмени и гласни доказателства, а ги е приел за надлежно приобщени, обсъдил ги е и е съобразил решението с тях.

Доколкото жалбоподателят е изложил доводи за несъгласие с някои от разсъжденията на предходните инстанции при оценката на доказателствата, както и предвид начина, по който материалите от досъдебното производство са обсъдени в мотивите към присъдата и решението, следва да бъде направено изрично уточнение относно дължимата аргументация от страна на съда. Не е необходимо съдебните инстанции по фактите да обсъждат подробно, както е сторено в случая, данните от досъдебното производство. Това е така с оглед спецификата на процедурата, при която задължението на съда за изясняване на фактичката обстановка е заменено със задължението за приемане за установени на обстоятелствата, изложени в обвинителния акт. При изразено съгласие по реда на чл. 371, т. 2 от НПК, ангажиментът на съда се свежда до това, да провери дали самопризнанието се подкрепя от надлежно събрани доказателства. Изискването на закона не е за подробен анализ на всеки доказателствен източник, нито за обсъждане на пълния обем от събрани материали, а единствено за установяване наличието на такива, които подкрепят фактите по обвинението. Целта е да не бъде нарушен принципът, че присъдата не може да се основава само на самопризнания. При това тази проверка се извършва в съдебно заседание при постановяване на определението по чл. 372, ал. 4 от НПК, а не по-късно при изготвяне на мотивите. Задължението по чл. 373, ал. 3 от НПК в решението си съдът да се „позовава на самопризнанието и на доказателствата, събрани в досъдебното производство, които го подкрепят“ не означава осъществяване на съдържателен анализ и оценка. Такъв се прави, когато се изясняват релевантните обстоятелства, а в случая те вече са установените от прокуратурата в обвинителния акт с обвързваща сила. Законосъобразната защита срещу необосновани фактически изводи от страна на обвинението се реализира чрез отказ от провеждане на съкратено съдебно следствие по чл. 371, т. 2 от НПК, а не с извършването на собствен доказателствен анализ.

По делото не се констатира противоречие между възприетата от въззивния съд фактическа обстановка и изложената в обвинителния акт, т.е. не е допуснато съществено процесуално нарушение при прилагане на особените правила, но

пространният анализ на доказателствените източници е ирелевантен за отговора на оплакванията в касационната жалба.

Претенцията за отмяна на решението и връщане на делото за ново разглеждане следва да бъде отхвърлена. Тя се основава на твърдението, че съществени обстоятелства, относими към обществената опасност на деянието и дееца не са изяснени или правилно оценени. Конкретно се визират страха от саморазправа като причина за напускане на местопроизшествието, тежкото отражение на случилото се върху психическото състояние на Г. и наличието на съпричиняване от страна на св.С.. Внимателната съпоставка между твърденията на жалбоподателя и въззивното решение сочи, че липсва противоречие между изводите на съда и на жалбоподателя за фактите от обективната действителност.

Точно както твърдят защитниците, по делото е установено, че като е напуснал местопроизшествието Г. е бил уплашен. Това обстоятелство фигурира в обстоятелствената част на обвинителния акт и е сред признатите от подсъдимия и възприети от съда. Допълнително е съобразено, че пред полицаите от І РУ на МВР в гр. София е съобщил, че е се страхува от физическа саморазправа, възприето е становището на съдебнопсихиатричната експертиза, че е бил притеснен да не бъде нападнат от множество хора.

Второто наведено обстоятелство е приносът на св.С. за произшествието. Искането за отчитане на съпричиняване касае правилното приложение на материалния закон, но фактите, на които касаторът базира тезата си категорично са изведени в решението – прието е, че докато е била под надзора на баща си, малката К. е излязла на пътното платно и е застанала пред автомобила, без той да ѝ попречи или да се опита да я върне обратно на тротоара.

Следващият факт, визиран в жалбата е, че подсъдимият преживява тежко случилото се. И с него въззивният съд се е съгласил, тъй като е приел, че в резултат на произшествието Г. е изпаднал в „депресивно и тревожно емоционално състояние“.

Законосъобразно изяснените факти са получили правилна правна оценка от апелативния съд. Негативните психически изживявания и стресовата реакция на подсъдимия са сред изрично посочените като смекчаващи обстоятелства и са отчетени адекватно.

Няма основание състоянието на уплаха на подсъдимия след случилото се, да бъде интерпретирано като причина за намаляване на наказанието. Твърди се, че страхът е бил породен от вероятното посегателство върху живота и здравето му, т.е. надхвърля обичайното опасение от негативните последици, които влече извършването на престъпление. Действително, наличието на извинителна причина за напускане на местопроизшествието рефлектира върху степента на обществена опасност на деянието, и дори е възможно да води до пълна неприложимост на потезко квалифициращия признак. В конкретния случай, обаче, извинителна причина не се установява. Когато св.С. е направил забележка на подсъдимия, последният е излязъл от автомобила и е отишъл да се конфронтира с него, което говори, че по начало не е бил респектиран от присъстващите лица. Според фактите по делото никой от тях не е казал думи или е предприел действия, които да мотивират страх от саморазправа. Това не е било и обективно възможно с оглед хронологията на събитията, тъй като автомобилът е прегазил детето още при потеглянето си, след което изобщо не е спрял. Налага се изводът, че не са съществували обективни причини подсъдимият да избяга, и че е взел решение да напусне местопроизшествието единствено от субективни подбуди, което обстоятелство не смекчава вината му.

Правилно въззивният съд не е приел наличие на съпричиняване от страна на св.С.. Като „съпричиняване“ съдебната практика определя „поведението на пострадалия от пътнотранспортно произшествие, което е създавало предпоставки за настъпването му или нарушаване от негова страна на правила за движение по пътищата, като по този начин е допринесло за причиняване на вредоносния резултат“ /ППВС 7/64г./. Когато непозволеното увреждане е причинено от дете, отговорност носи родителят. В качеството си на пешеходец, тригодишната К. неправомерно е излязла на пътното платно, а баща ѝ не се е погрижил да предотврати или да преустанови нарушението. Въпреки това, неговото бездействие не би могло да се квалифицира като съпричиняване, тъй като не е в причинна връзка с настъпилния резултат. Като е застанало в близост до тротоара пред паркиран автомобил и докато е стояло там по време на конфликта на подсъдимия с баща му, детето не е застрашило нито себе си, нито други участници в движението, още по-малко е причинило вреда. Опасността е възникнала по-късно, едва когато подсъдимият е решил рязко да потегли, но в този момент единственият, който е могъл да предотврати произшествието е бил самият той. Детето не е изскочило внезапно на пътя, а е стояло неподвижно пред него. Според установеното по делото, св.С. се е намирал до задната част на автомобила, а К. е била на около метър пред него, и обективно не е било възможно да я издърпа на тротоара. Дори стоящият по-близо св.Ц. е успял само да удари по предния капак, но не е и да я спаси.

Предвид изложеното, следва да се приеме, че обстоятелствата, които имат отношение към размера на наказанието са индивидуализирани точно. Като смекчаващи обстоятелства са отчетени добрите характеристични данни, чистото съдебно минало, трудовата ангажираност, понесената психична травма и съжалението за извършеното. За отегчаващи са приети миналите нарушения на правилата за движение, наличието на два отделни квалифициращи признака, неразумното шофиране непосредствено преди инцидента, дало повод на С. да направи забележка, както и пропускът на Г. да прояви завишено внимание при деца на пътя. Видно е, че изводът за баланс между смекчаващите и отегчаващи обстоятелства е правилен, което от своя страна обуславя налагането на наказание около средния размер, в случая девет години. Настоящият съдебен състав намира така отмерената санкция за справедлива. Законосъобразно е приложена и редукцията с 1/3 с оглед проведеното съкратено съдебно следствие.

Апелативният съд е изразил несъгласие с някои от обстоятелствата, възприети от първата инстанция като смекчаващи. Виждането, че изключването им от кръга на относимите към отговорността, налага непременно и намаляване на наказанието, не намира опора в закона. Оценката на посочените в чл.54 от НК обстоятелства не се прави аритметично според броя им, а с оглед относителната тежест на всяко от тях. Изброените по-горе предпоставки за смекчаване на отговорността не открояват деянието или дееца до степен да се приеме, че имат превес над отрицателните характеристики. При непредпазливите престъпления не е необичайно извършителят да е с чисто съдебно минало, а трудовата ангажираност, доброто име в обществото и разкаянието за извършено престъпление, особено с причинената смърт, следва да се считат за стандарт, а не за особеност.

Водим от горното, и на основание чл.354, ал.1, т.1 от НПК, Върховният касационен съд, второ наказателно отделение,

РЕШИ:

Оставя в сила решение № 399 от 20.12.2022г. по ВНОХД № 840/22г. на
Софийски апелативен съд.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2